

Povodom razgovora o Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije željela bih iznijeti svoja razmišljanja i primjedbe kao doprinos ovoj, za nas ali i za društvo u cjelini, važnoj temi.

O zastupljenosti umjetnosti i umjetničkog u Strategiji

Kako ste već i sami istaknuli, umjetničko područje je vrlo malo zastupljeno u ovoj strategiji, gotovo nepostojeće. Jednostavnim pretraživanjem teksta može se vidjeti da se u cjelokupnoj Strategiji pojam „umjetnost“ spominje samo 1 put, a „umjetničko“ 6 puta, no i tada samo u nabranjima, ali ne i u smislu strategije razvoja umjetničkog područja obrazovanja. O spominjanju „kulture“ kao pojma koji obuhvaća naše cjelokupno, pa i umjetničko naslijeđe, nema ni govora.

Sve to ukazuje da se umjetnost i poznavanje i očuvanje kulturnog naslijeđa danas doživljava samo kao „ukras društva“, a ne i kao njegov važan tvorbeni dio, kojeg treba razvijati, o kojem se treba obrazovati i koji je nužan za svaku vrst društvenog razvoja, pa i znanstvenog i tehnološkog, čemu ova Strategija stremi.

Dakako da bi za društvo u cjelini bilo važno da se o umjetnosti u obrazovanju razmišlja i planira u svakom segmentu obrazovanja – predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom – kao o jednom najvažnijih čimbenika oblikovanja i obrazovanja osobe kao kreativnog, samostalnog, samopouzdanog, svjesnog, samoostvarujućeg, mislećeg, afirmiranog, artikuliranog, obrazovanog, tolerantnog, društveno upućenog, kritičkog pojedinca.

Za nas, koji radimo u području visokog obrazovanja u umjetnosti od izuzetne je važnosti tzv. vertikalna prisutnost razvoja kreativnih potencijala svake osobe od predškolske dobi do visokog obrazovanja. Osoba čija se kreativnost i vizualna, ali i glazbena, dramska i tehnička kultura razvija od najranije dobi, bit će kvalitetan kandidat za studij na likovnoj, glazbenoj i dramskoj akademiji, no i ako se tijekom školovanja usmjeri prema bilo kojem drugom području ta će osoba biti kvalitetan i zainteresiran konzument umjetničkog sadržaja kojeg proizvedemo. U konačnici, tako obrazovana, oblikovana i razvijena osoba temelj je naše održivosti. Jedino pojedincu senzibiliziranom za umjetnost mi možemo biti potrebni, dok smo nesenzibiliziranima nepotrebni, nerazumljivi i suvišni, potrošači novca i resursa koji ne služe ničemu nego ukrasu, i takvom razmišljanju svjedočimo već danas kada se umjetnost gura na margine društva (i na margine proračuna), a obrazovanje u umjetnosti se gura na margine obrazovnog sustava (i ove Strategije). Taj se proces događa potihom, nevidljivo, i već je ugrađen u svijest društva, a očituje se u periodičnim nastojanjima da se umjetnost i obrazovanje u umjetnosti podvuče pod jednaki neoliberalni nazivnik „tržišne opravdanosti“, financijske samoodrživosti i ostalih pojmova iz ekonomskog područja.

Važnost apostrofiranja umjetnosti i umjetničkog u Strategiji

Premda se sveučilišta sastoje od znanstvenih i umjetničkih područja, od kojih poneka znanstvena (humanistička) i ovisi o umjetničkim, u praksi se vrlo često ističe samo znanstveno, a izostavlja umjetničko. Od strategija, preko zaklada, natječaja itd, pojam „umjetnost“ se teško afirmira uz već čvrsto utemeljen pojam „znanosti“, stoga bi bilo dobro tu praksu promijeniti u jednom tako važnom dokumentu kao što je Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Premda će prisutnost umjetničkog i umjetnosti u odgoju i obrazovanju od predškolskog do srednjoškolskog stupnja definirati budući kurikulum koji će se temeljiti na ovoj Strategiji, upravo je stoga važna vidljivost i prisutnost umjetnosti u tom dokumentu. Svjedoci smo velike devastacije naslijeđa poučavanja kreativnih sadržaja u školama - u EU spadamo u samo dno ljestvice po broju sati likovne-glazbene-tehničke kulture, koji su jedini predmeti koji razvijaju osobu - pa je upravo izrada ove Strategije izvrsna prilika da nova odgojna, obrazovna i visokoškolska praksa bude snažno usmjerena i na razvoj svih umjetničkih i kreativnih područja, kako bismo odgojili i obrazovali kreativne i sposobne pojedince koji će se dobro uklopiti i snaći u razvijenom visokotehnološkom društvu. Takav će pojedinac potom biti kreativan i u znanosti, i u tehnologiji, bit će vizualno pismen u društvu u kojem je vizualna komunikacija dominantna.

Zbog svega toga zalažem se da nova Strategija uvaži, podrži i provede naša dugogodišnja nastojanja za konstitutivnim legitimitetom umjetnosti u svim područjima obrazovanja u vremenu koje nam slijedi.

Dekan Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu

red. prof. Peruško Bogdanić